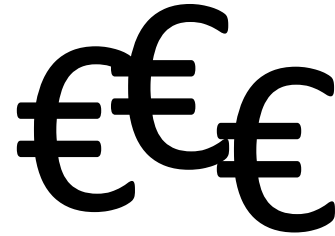

Kotimaisten tiedelehtien avoimuus – kuka maksaa?

Kotimaiset tiedejulkaisut vaikuttavat – työpajapäivä
Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalvelut, 23.5.2018

Riitta Koikkalainen, tietoasiantuntija
Kansalliskirjasto, kirjastoverkkopalvelut

050 448 9464
riitta.koikkalainen@helsinki.fi

Suomessa tieteellisiä lehtiä ja aikakaus- julkaisuja

345

(haku 22.5.2018; kriteerit JUFO I ja JUFO II sekä julkaisumaa Suomi)

(juuli.fi; [Publication forum](#))

KANSALLISKIRJASTO

Tieteellisiä lehtiä näistä Kriteerinä vertaisarviointi.

110

(juuli.fi)

KANSALLISKIRJASTO

Vuonna 2016 tieteellistä artikkelia

22 929

juuli.fi

(haku 22.5.2018, kriteerit: JUFO I–III, vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit)

KANSALLISKIRJASTO

2 465

Julkaisijan kotipaikka Suomi

juuli.fi

(haku 22.5.2018, kriteerit: JUFO I–III, vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit, julkaisumaa Suomi)

KANSALLISKIRJASTO

Tiedekirja- kustantamoja Suomessa vuonna 2016.

37

Vuonna 2015
kustantamoja
on ollut 36 kpl
ja ne ovat
julkaisseet uusia
vertaisarvioituja
nimekkeitä 193
kappaletta.

(julkaisufoorumi.fi; haku 22.5.2018, kriteerit: kirjakustantamo
JUFO I–III, julkaisumaa Suomi)

KANSALLISKIRJASTO

2811342

Julkaisuja käytetään

**Lainaukset,
suomalaiset
tutkimuskirjastot
tilastovuosi 2015
(Tutkimuskirjastojen
yhteistilasto)**

KANSALLISKIRJASTO

Kyllä, käytetään!

19966797

**Latausten määrä,
suomalaiset
tutkimuskirjastot
vuonna 2015.
(Tutkimuskirjastojen
yhteistilasto)**

KANSALLISKIRJASTO

Vuonna 2015 valtionapua sai 94 lehteä

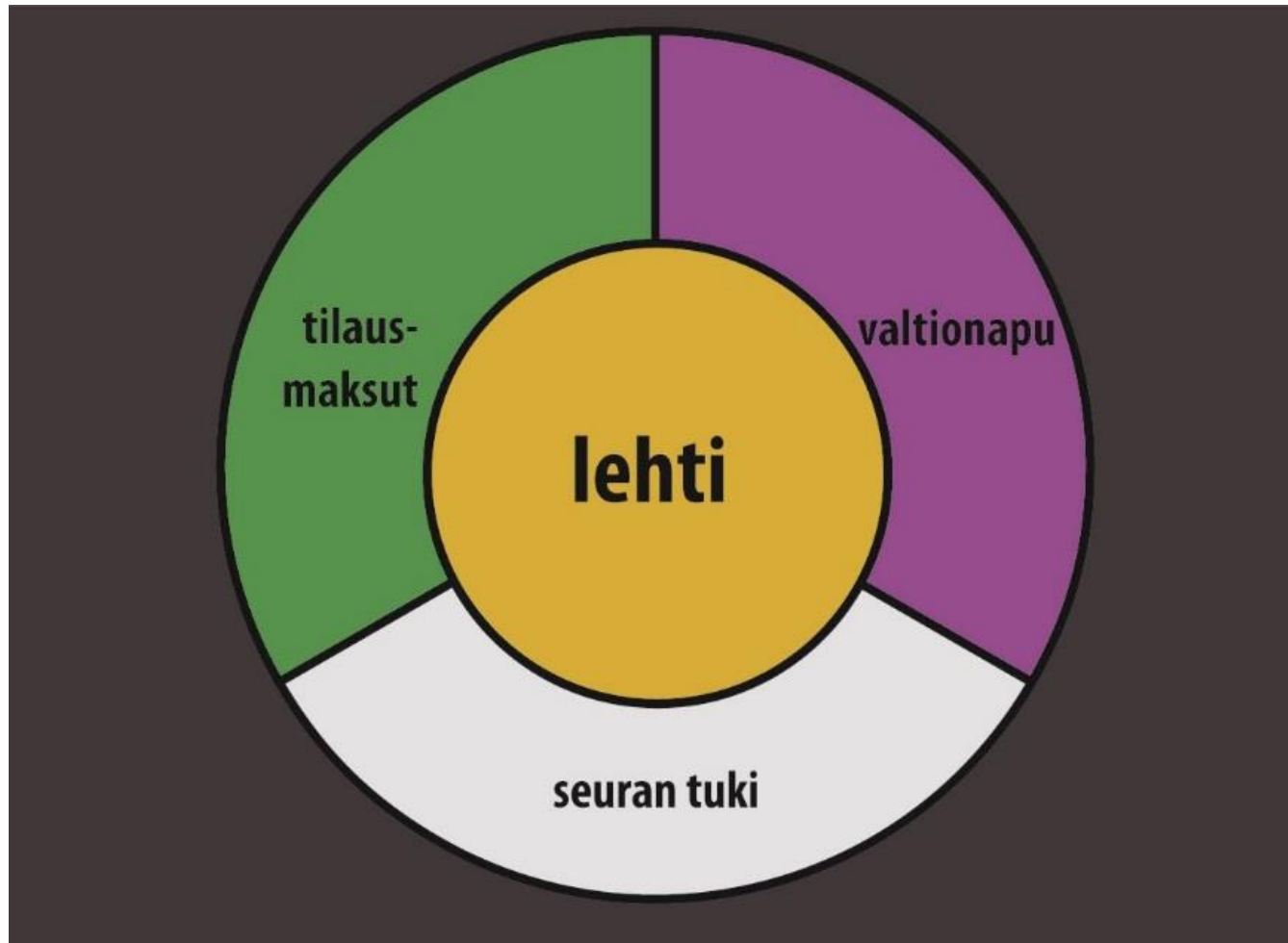

ja 15 kirjamaakaria.

Kaikki kelpo
tiedejulkaisijat eivät
saa valtionapua,
koska ne eivät täytä
valtionavun ehtoja.

Valtionavun ehdoista
saa tarkempaa tietoa
[Tieteellisten seurain
valtuuskunnasta.](#)

Painettujen tiedelehtien tulorakenne 2015

Tärkeimmät tulonlähteet

- valtionapu 611 586 €,
- seuran tuki 545 519 € ja
- Tilausmaksut 662 789 €.

Valtionapua sai 94 lehteä. Niiden kulut olivat 1 973 000 ja tuotot 1 830 561 €. Vertaisarvioituja tekstejä julkaistiin 1 333 kpl.

Varmahkot tulot (1/2)

Valtionapu ●●●● Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee tiedelehtiä veikkausvoittovaroista. Tuen jakaa Tieteellisten seurain valtuuskunta. Jaettava summa on vuosittain noin 620 000 euroa. Tuettavia lehtiä on vuosittain 90–95.

Kulttuurilehtituki ●●●● Valtio tukee joitain tiedelehtiä myös kulttuurilehtituen muodossa. Sitä jakaa vuodesta 2018 lähtien Taiteen keskustoimikunta. Vuonna 2017 tukea jaettiin yhteensä 1 145 000 euroa 98 lehdelle.

Varmahkot tulot (2/2)

Seurat ●●●●● Suurin osa tieteellisistä seuroista osoittaa osan jäsenmaksuistaan julkaisuilleen. Osuus vaihtelee eri seuroissa. Kokonaisaineistossa seurojen tuki julkaisuilleen on vuonna 2015 ollut noin 550 000 euroa. Valtionapuaineistossa tämä tuloluokka sisältää myös erilaiset apurahat. Niitä jakavat esimerkiksi säätiöt. Ja **Suomen tiedekustantajien liitto**.

Tilausmaksut ●●●●● Vuonna 2015 tilausmaksutuottoja on ollut noin 670 000 euroa. Näistä ovat nauttineet ainoastaan painetut lehdet.

Säätiörahoitus

Myös säätiöt ovat tärkeitä tutkimuksen ja tiedejulkaisemisen rahoittajia. Ne tukevat mielellään kehityshankkeita.

Tiedekustantajien kannalta tärkeimmät niistä ovat Saranan jäseniä. [Sarana](#) = Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta. Siinä on 187 jäsentä.

Saranan jäsenet tukivat suomalaista tiedettä, taidetta ja kulttuuria 510 miljoonalla eurolla vuonna 2016.

Sarana ylläpitää erittäin hyödyllistä [Aurora-tietokantaa](#).

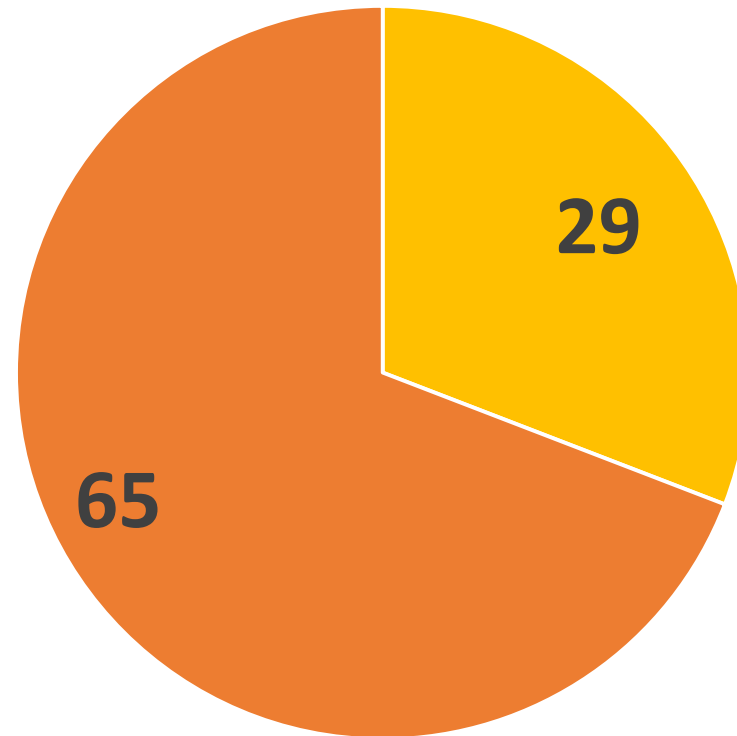
Lehtien vuosibudjetti

Valtionapua saaneiden
lehtien vuosibudjetti,
tilastovuosi 2015.

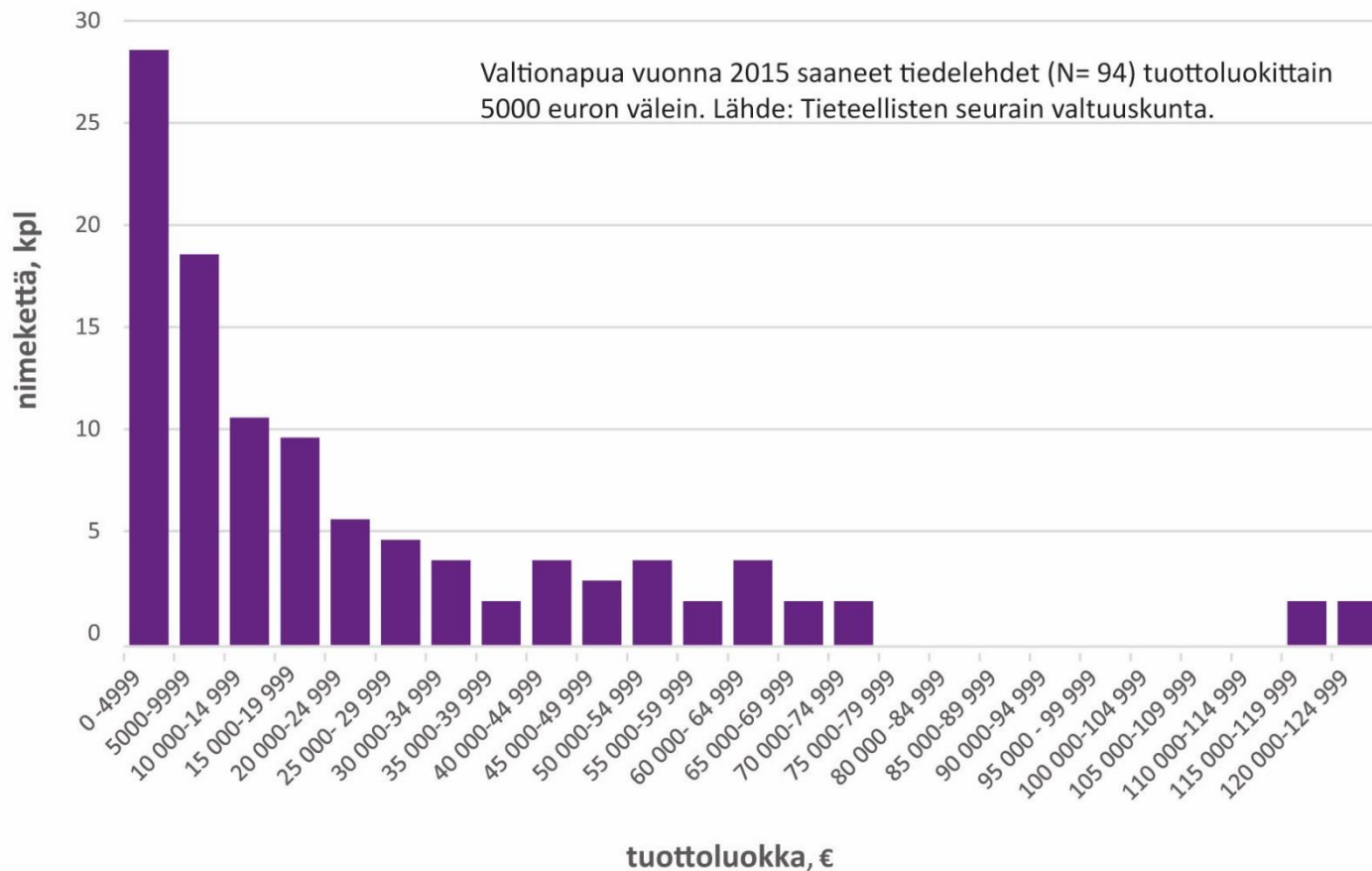
N = 94

65 kpl (69 %) alle 20 000 €

29 kpl (31 %) yli 20 000 €

Lehdet tuottoluokittain

Avoim julkaiseminen ^(1/2)

Tutkimusrahoittajat edellyttävät, että heidän rahoittamansa tutkimusjulkaisut julkaistaan avoimesti. Joillekin rinnakkaistallentaminen riittää täyttämään vaatimuksen.

Valtionapua 2014 saaneet lehdet (N 92)	
tuotot max (€)	130 000
tuotot min (€)	136
tuotot mediaani (€)	10 755

Tuotot 2014 yht. 1 893 139 €,
josta myynti 707 337 €.

Valtionapua 2015 saaneet lehdet (N 94)	
tuotot max (€)	123 000
tuotot min (€)	360
tuotot mediaani (€)	10 700

Tuotot 2015 yht. 1 830 561 €,
josta myynti 662 788 €.

Avoim julkaiseminen (2/2)

Nykyisen rahoitusmallin turvin siirtyminen välittömästi avoimeen julkaisukulttuuriin murentaisi lehtien talouden. Rinnakkaistallentaminen ei ratkaise rahoituksen pulmia.

Valtionapua 2014 saaneet lehdet (N 92)	
kulut max (€)	132 886
kulut min (€)	367
kulut mediaani (€)	9 950

Valtionapua 2015 saaneet lehdet (N 94)	
kulut max (€)	123 867
kulut min (€)	340
kulut mediaani (€)	10 900

Kulut 2014 yht. 2 106 000 €, josta painatus ja jakelu 700 750 €.

Kulut 2015 yht. 1 973 000 €, josta painatus ja jakelu 662 200 €.

Muutos tulorakenteessa ja muutos osaamisen tarpeissa > korvaavaa rahoitusta tarvitaan

Organisaatioiden tilausmaksuihin käyttämän summan siirtäminen avoimuuden tukemiseen ei riitä, sillä suurin osa painettujen julkaisujen tilaajista on yksityishenkilöitä.

Lisäksi sähköinen julkaiseminen luo lehtiin uusia töitä ja aiemmista poikkeavia osaamisen tarpeita. Esimerkiksi toimiva linkitys eläviin lähteisiin on kyettävä takaamaan.

Tarvitaan korvaava rahoituslähde.

Julkaisut eivät synny itsestään. Niiden tekeminen on totista työtä. AI ei pelasta.

Julkaisualustasta riippumatta lehtien tekemiseen tarvitaan resursseja. Myös rahaa.

Kotilava-hanke

Kotimaiset lehdet avoimiksi ja vaikuttamaan on Kansalliskirjaston ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) yhteinen projekti 2015–2017. Sitä on rahoitettu osana opetus- ja kulttuuriministeriön **Avoin tiede ja tutkimus** -hanketta.

Kansainvälisten tutkimusjulkaisujen avoimuutta edistetään osana kansallisia lisenssineuvotteluja (FinELib). Kotimaisten julkaisukanavien avoimuutta edistetään Kotilava-hankkeessa.

Kotilava-hankkeen kaksi osaa

Sähköinen toimitus- ja julkaisualusta

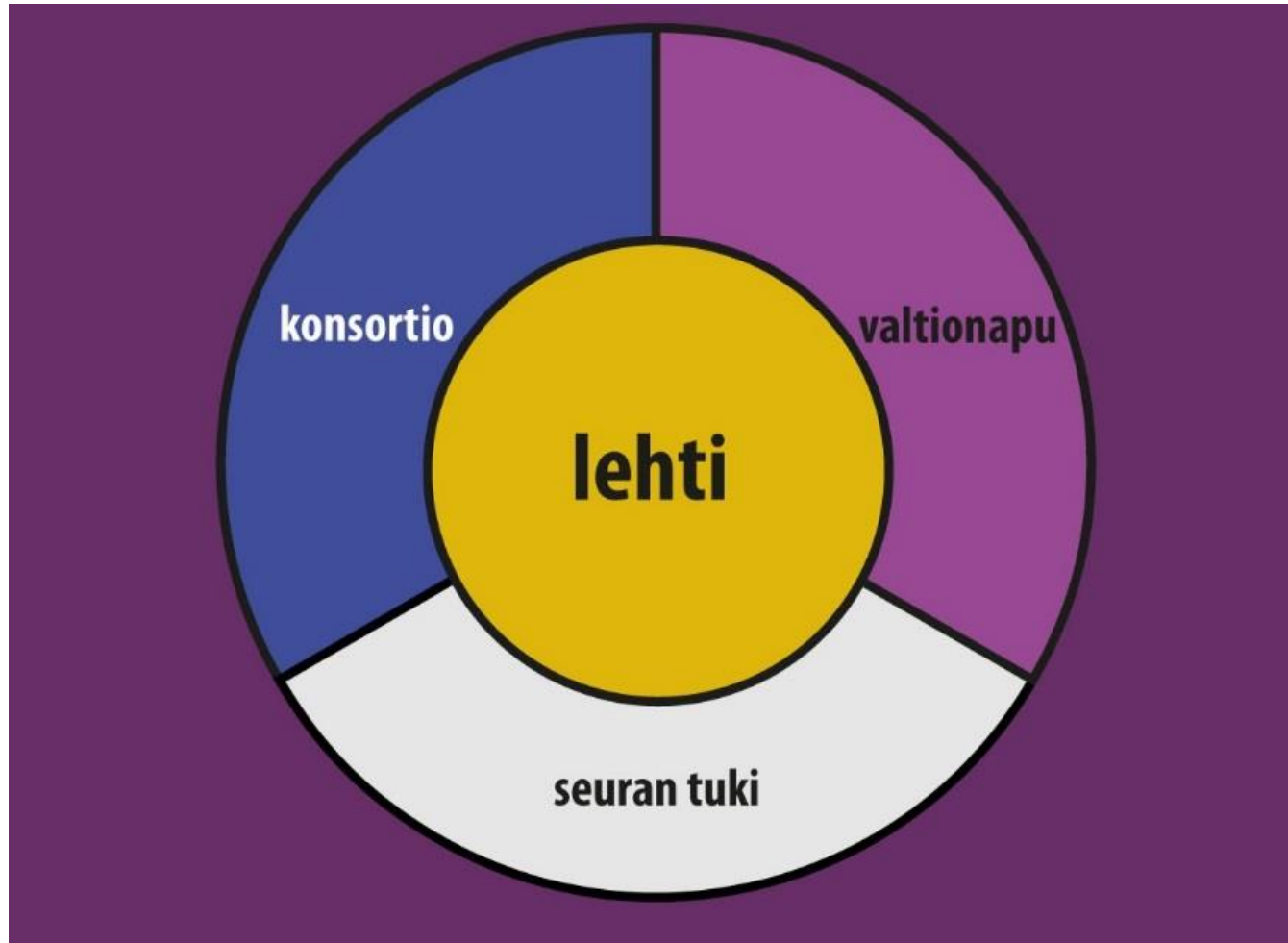
Suomen oloihin lokalisoitu versio OJS 3.0 -julkaisualustasta, journal.fi, avattiin käyttöön tammikuussa 2017. (TSV)

Rahoitusmalli

Kotimaisten avointen tiedelehtien rahoitusmallin luominen.
(Kansalliskirjasto)

Tulevaisuus: OA-tiedelehtien tulot

Tärkeimmät tulonlähteet uudessa rahoitusmallissa:

- valtionapu,
- seuran tuki ja
- konsortio.

Artikkeleita noin 1 400 kpl vuodessa.

Kulut ja tulot noin 2 milj. euroa vuodessa.

Rakenteilla konsortio

Kotilava on rakentamassa konsortiota, joka mahdollistaa kotimaisten tiedelehtien avoimuuden.

Tavoitteena on kerätä rahoitus lehtien avoimuudesta hyötyviltä tahoilta.

Tähtäimessä on, että rahoitusmalli pystytään ottamaan käyttöön vuoden 2019 alussa.

Lehtiä tulee mukaan vaiheittain, ja kerättävä rahoitusosuus kasvaa lehtien määrän lisääntyessä.

Kotimaiset tiedejulkaisut ovat tulonlähde yliopistoille ja ammattikorkeakouluille

Yliopistot saavat perusrahoituksestaan 13 % julkaisuista, josta noin 7 % on kertynyt vuonna 2016 kotimaisissa kanavissa julkaistujen vertaisarvioitujen tekstien perusteella.

Ammattikorkeakoulut saavat perusrahoituksestaan 2 % julkaisujen perusteella.

Konsortioon liittyvän korkeakoulun osuus rahoituksesta lasketaan

$$a = b + c \cdot d$$

a = korkeakoulun maksama summa rahoitusmallin piiriin kuuluvien lehtien avoimuudesta

b = perusmaksu (kaikki organisaatiot maksavat)

c = keskiarvo korkeakoulun tutkijoiden julkaisemien vertais-arvioitujen tekstien määrästä kolmen edellisen vuoden (esim. 2013–2015) ajalta ensimmäisen kirjoittajan mukaan

d = artikkelimaksu, laskettu lehtien taloustietojen perusteella

Organisaatio X:n maksuosuus

30 lehteä 19 900 €

1 500 € + 23 artikkelia · 800 €

60 lehteä 46 300 €

1 500 € + 56 artikkelia · 800 €

95 lehteä 67 900 €

1 500 € + 83 artikkelia · 800 €

Vaiheittain eteenpäin

Organisaatio	Rahoitusosuus 30 lehteä	Rahoitusosuus 60 lehteä	Rahoitusosuus kaikki valtionapua saavat lehdet
AMK yht.	50200	58733	66200
Tutkimusorg.	56599	66500	76500
YO yht.	157167	357167	562500
KAIKKI	263966	482400	705200

Kolmen vuoden sitoutuminen.

Oletus, että kaikki mukana.

AMK N = 25, YO N = 15, Tutk.org. N = 31

Eteneminen ajassa:

2018 neuvottelut rahoittajien (korkeakoulut, muut tutkimusta harjoittavat organisaatiot) ja lehtien kanssa.

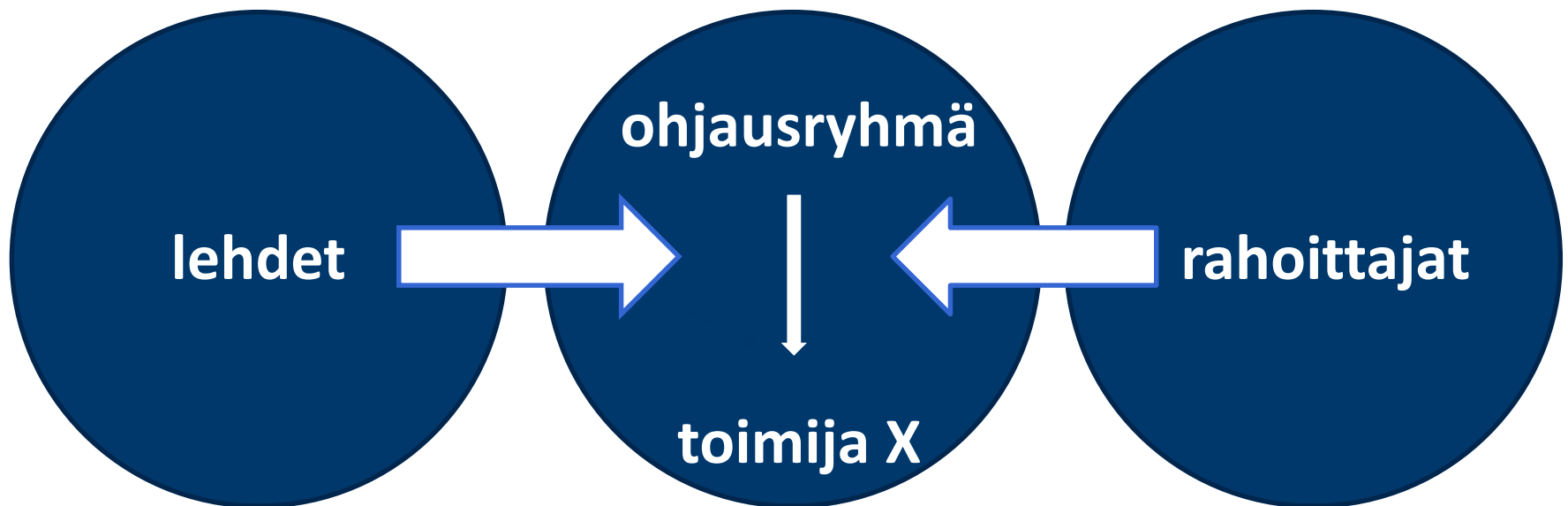
2019 konsortion toiminnan hienosäätöä, mukaan uusia rahoittajia ja lehtiä?

2020 konsortion toiminnan hienosäätöä, toiminta vakiintuu

Palautetta kerätään koko ajan, ja yhteydenpito tiedejulkaisemisen kentän toimijoihin pysyy tiiviinä.

Hallintomalli, luonnos

Toimija X laskuttaa kutakin rahoittajaa, kukin lehti laskuttaa X:ltä oman osuutensa. X:ssä osaamista sekä lehtien että rahoittajien puolelta. Ohjausryhmä tukee ja valvoo toimintaa samaan tapaan kuin nyt.

Kotilavan hallinnointi

Toiminnan koordinoijan tehtäviä ovat:

- 1) Toimintaa varten tarvittavan tiedon keruu ja laskelmien tekeminen, tietojen ja laskelmien päivittäminen;
- 2) Kotilavaan liittyvien taloushallinnon prosessien kehittäminen (tieteelliset julkaisijat ja kustantajat sekä rahoittajat);
- 3) Kotilavaan liittyvä viestintä;
- 4) Kotilavan toimintaan liittyvä koulutus (avoimen julkaisemisen käytänteet, tunnisteet);
- 5) Konsortion toiminnan fasilitointi; sekä
- 6) Muut ohjausryhmän osoittamat tehtävät.

Apuna ohjausryhmä ...

Ohjausryhmään kuuluu kustantajien, tutkimusorganisaatioiden ja -rahoittajien edustajia.

Emilia Palonen,
Tieteellisten seurain
valtuuskunta

Jyrki Hakapää,
Suomen Akatemia

Nina Hyvönen,
Kansalliskirjasto,
kirjastoverkkopalvelut

Jyrki Ilva,
Kansalliskirjasto,
kirjastoverkkopalvelut

Jaana Latvanen,
AMKIT-konsortio

Johanna Lilja,
Kansalliskirjasto

Sami Niinimäki,
Opetus- ja
kulttuuriministeriö

Pekka Nygren,
Suomen tiedekustantajien
liitto

Suvipäivi Pöytälaakso-Koistinen,
FUN Suomen yliopistokirjastojen
verkosto

Lea Rynnänen-Karjalainen,
Tieteellisten seurain
valtuuskunta

Xxxxxx Yyyyyy,
rahoituspilottiin osallistuvat
lehdet

... ja lehdet

[Alue & Ympäristö](#), Alue- ja ympäristötutkimuksen seura

[Fennia](#), Suomen Maantieteellinen Seura

[Fennoscandia Archaeologica](#), The Archaeological Society of Finland

[Gerontologia](#), Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry

[Janus](#), Sosiaalipoliittinen yhdistys

[Kasvatus ja aika](#), Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian seura

[Media ja viestintä](#), Media- ja viestintätieteellinen seura

[Silva Fennica](#), Suomen Metsätieteellinen Seura

[Suomen Antropologi](#), Suomen antropologinen seura

[Uskonnontutkija – Religionsforskaren](#), Suomen Uskontotieteellinen Seura

[Virittäjä](#), Kotikielen seura

Rahoittaja

- **Edistää tieteen avoimuutta**
- Sijoittaa omaan tulevaisuuteensa turvaamalla kotimaisten tiedelehtien olemassaolon julkaisukanavina.
- Saa näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä kansallisesti että kansainvälisesti (esim. GoogleScholar)
- Säästää artikkeli- ja tilausmaksut sekä käsittelykulut
- Sitoutuu konsortion jäseneksi – vuosimaksu 1500 €
- *Korkeakoulut* sitoutuvat maksamaan perusmaksun lisäksi avoimuuden tukimaksun per artikkeli tutkijoidensa julkaisemista artikkeleista OKM:n tiedonkeruun perusteella
- *Tutkimusorganisaatiot* sitoutuvat maksamaan perusmaksun lisäksi fte-lukuihin sovitettun avoimuuden tukimaksun per artikkeli.

Konsortiolehdiksi jos

Lehden sisältö on kokonaan, välittömästi ja pysyvästi avointa

- Lehden sisältö koostuu pääosin vertaisarvioituista teksteistä. Tämä on dokumentoitava jollain tavoin.
- Lehti ei peri kirjoittaja-, sivu- tai tilausmaksuja konsortion rahoittajaorganisaatioiden kirjoittajilta.
- Julkaistut tekstit saatetaan käyttöön [avoimella lisenssillä](#)
- Lehti hakee rekisteröintiä [DOAJ:iin](#).
- Lehdet ohjaavat kirjoittajia ottamaan käyttöön [ORCID-tunnisteen](#). Sen pitää näkyä artikkeleiden metadatatassa.
- Lehdet antavat artikkeleille [DOI-tunnuksen](#).
- Lehti sallii rinnakkaistallennuksen.

Tiedejulkaisut ovat osa tieteellisen elämän infraa

- Kaikki osalliset ovat mukana kehittämässä mallia.
- Tavoitteena nykyistä parempi tilanne kaikilla tiedejulkaisemiseen liittyvillä osa-alueilla.
- Aineistojen cc-lisensointi > Artikkelit voi tallentaa myös julkaisuarkistoihin lopullisina versioina.
- Kustantajien tuottamat viitetiedot käytettävissä yliopistojen omissa, kansallisissa ja kansainvälisissä järjestelmissä.

Jos konsortiota ei synny?

Menetetty mahdollisuus!

Erityisesti tiedelehdet ovat kirjastojen kannalta hajanaisempi ja vaikeammin hallittava kokonaisuus.

Osa lehdistä ottaa käyttöön artikkelimaksut.

Kaikilla aloilla / kirjoittajilla ei hankintabudjetteja, joista voisi maksaa (kuka voi julkaista?). Pienillä lehdillä heikot mahdollisuudet hallinnoida, artikkeli kerrallaan hallinnointi työllistää myös yliopistoja. Maksut olisivat monessa tapauksessa Kotilavassa esitettyjä korkeampia.

Esityksen linkkejä

Tarkistettu 23.5.2018

Creative commons -lisenssit: <http://creativecommons.fi/lisenssit/>

Digital object identifier -tunnus (DOI): <http://www.doi.org/index.html>

Directory of open access journals (DOAJ): <https://doaj.org/>

Ilva, Jyrki (2016). Reboot the system. Finnish scholarly journals, funding and infrastructure.

<https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/125017/reboot-the-system-2016-08-29.pdf?sequence=2>

Ilva, Jyrki & Johanna Lilja (2014). *Kotimaiset tieteelliset lehdet ja avoin julkaiseminen. Selvitys mahdollisista rahoitusmalleista*. Helsinki: Tieteellisten seurain valtuuskunta. <http://www.doria.fi/handle/10024/102279>

Journal.fi-palvelu: <http://journal.fi/>

Kotilava-hanke: <http://kotilava.fi/> • <https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=58493505>

Naukarinen, Piia (2016). Avoimen julkaisun tuen malli. Selvitys. Helsinki: Avoin tiede ja tutkimus -hanke.

<http://avointiede.fi/documents/10864/12232/Avoimen+julkaisemisen+tuen+malli/73838e9b-7924-446c-9c7a-cc8f759919bb>

ORCID-tutkijatunniste: <https://www.csc.fi/fi/orcid>

Pölonen, Janne (2017). The role of Finnish scholarly journals in the funding of universities. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201707037622>

Solomon, David J., Mikael Laakso, and Bo-Christer Björk. Peter Suber (editor) (2016). [Converting Scholarly Journals to Open Access: A Review of Approaches and Experiences](#).

Tieteellisten seurain valtuuskunta: <https://www.tsv.fi/>

KANSALLISKIRJASTO

Kiitos!

